

EL LLENGUATGE

**Que no
caiguem**

Tant podem dir *Anem a poc a poc, que ens entrebanquem, com Anem a poc a poc, que no ens entrebanquem.* Hi ha, certament, una petita diferència de sentit entre l'una i l'altra d'aquestes dues construccions, però el cas és que totes dues poden convenir a una mateixa situació real. Importa, tanmateix, de recórrer a l'anàlisi a fi de veure clarament en què consisteix aquesta diferència. La conjunció *que* amb la qual s'introdueix, en el primer cas, l'oració subordinada, té una funció causal (substituïble —en un estil elevat, és clar— per la conjunció *car*) i el verb d'aquesta mateixa subordinada, *entrebanquem*, està en indicatiu. En canvi, en la segona construcció, la mateixa conjunció té un valor final (equivalent a *per tal que* o *a fi que*) i el verb està en subjuntiu. S'esdevé, però, tal com és ben sabut, que certes formes de present d'indicatiu i de present de subjuntiu són idèntiques. Si construïm unes frases anàlogues però de segona persona del singular, veurem més clarament la diferència que comentem: *Vés a poc a poc, que t'entrebanques* i *Vés a poc a poc, que no t'entrebanquis*.

Convé, per tant, en aquest tipus de construccions complexes en què l'oració principal conté un consell, un avis, un advertiment, etc. (normalment, per mitjà d'un verb en imperatiu), de saber distingir si la subordinada és una oració causal (que indica la causa que indueix a fer l'advertiment) o bé un oració final (que indica el resultat de l'acció que hom desaconsella o adverteix de no fer), encara que totes dues oracions siguin introduïdes per la mateixa conjunció: si la subordinada és causal el verb ha d'estar en indicatiu (present o futur) i si és final ha d'estar en subjuntiu (present i també, algun cop, imperfecte). I convé especialment de fer aquesta distinció perquè, en alguns verbs, es confonen sovint algunes formes de present de subjuntiu amb les d'indicatiu.

Direm, així, *Anem amb compte, que caiem* (o *que caurem*), però *Anem amb compte, que no caiguem* (en lloc de «*Anem amb compte que no caiem*»), talment com diem *Vés amb compte, que caus* (o *que cauràs*), però *Vés amb compte, que no caiguis*. Anàlogament, direm *No parlev a la babalà, que dieu molts disbarats*, però *No parlev a la babalà, que no digueu gaires disbarats* (en lloc de «*No parlev a la babalà, que no dieu gaires disbarats*»).

Albert Jané